

## ԱՆՑԵԱԼՔ

### ԴԵՐԱՍԱՆ ԱՐՇԱԿ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Յովհ. Աբելեանից յետոյ երկրորդ ծանր կորուստն է, որ կրում է հայ բեմը: Յուլիոս 27-ին, Երեւանում վախճանել է վաստակաւոր դերասան Արշ. Յարութիւնեանը:

Ծնւել է 1869 թւին Թիֆլիզում: Կրթութիւնը ստացել է Ներսիսեան դպրոցում: Մեծ դերասան Պետրոս Աղամեանի ներկայացումներէց տպաւորւած, Ա. Յարութիւնեանը որոշում է նւիրել հայ բեմին եւ մտնում է Գ. Զմշկեանի ու Տէր - Դաւթեանի խմբերի մէջ: Շուտով ժողովրդական համբաւ է ձեռք բերում եւ զբաւում է պատկառելի տեղ դերասանական ընտանիքի մէջ: Աչքի է ընկնում որպէս Գ. Սունդուկեանի տիպերի լաւագոյն դերակատար՝ երկար տարիներ կատարելով Պէպոյի, Զիմֆիմովի («Պէպո»), Զամբախովի («Սաթաբալ»), Փարսիդի («Քանդած օջախ») դերերը: Ա. Յարութիւնեանի յաջողած դերերի շարքին են պատկանում նաեւ Նազոն («Օթէլլօ»), Սուլէյման խանը («Դաւաճանութիւն»), Սաղաթէլը («Պատուի համար»), Մետտերնիխը («Արծիկ») եւ այլն:

Բացի Թիֆլիզի Դրամատիկ. Ընկերութեան ներկայացումներէց, հանդուցեալը մեծ սիրով եւ ձրիաբար մասնակցել է նաեւ Աւճալեան ժողովրդական թատրոնին, Արաքսեանի թատրոնին եւ Զուբալովեան ժողովրդ. Տան ներկայացումներին, ինչպէս եւ Բազում (Բալախանի, Սեւ քաղաք, Բիբի - Հէյրաթ) կազմակերպւած հանրամատչելի ներկայացումներին: Շրջել է մեր դերասանական խմբերի հետ Ռուսաստանի զանազան քաղաքները, ինչպէս եւ Իրան ու Պօլիս՝ ամէն տեղ մեծ յաջողութիւն գտնելով:

Անդրկովկասի խորհրդայնացումից յետոյ, Ա. Յարութիւնեանը աշխատում էր սկզբում Թիֆլիզի հայ թատրոնում եւ ապա փոխադրւում է Լենինական: 1927-ին հաստատւում է Երեւանում, որտեղ մասնակցում է մերթ ընդ մերթ մի շարք ներկայացումների, բայց շուտով ընդմիջւոյ թողնում է բեմը, հիւանդութեան պատճառով: 1934 թ. Երեւանում տօնեց նրա բեմական գործունէութեան 45-ամեայ յորբեւանը:

Ի դէմս Արշակ Յարութիւնեանի հայ բեմը կորցնում է մեր տաղանդաւոր դերասաններից մէկին, որ երկար տարիներ ծառայել է հայ թատրոնի բարդաւաճման:

### ՄԻՔԱՅԷԼ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Օգոստոս 3-ին Բըրքլիի մէջ (Քալիֆ.) վախճանւել է Պրոֆ. Մ. Մինասեան, ուր ծանօթ էր թէ՛ որպէս կրթական մշակ եւ թէ՛ որպէս դրչի մարդ: Ննւել էր Խարբերդ, 1865 թ.: Իր ուսումը ստացել էր Պարտիզակի ամերիկեան բարձրագոյն քոլէջում, որտեղից շրջանաւարտ լինելուց յետոյ, նւիրեց ուսուցչութեան նախ Ադանայի, ապա Տաբսոնի մէջ: Ուսուցչութեան առաջին իսկ շրջանից սկսեց աշխատակցել Պօլսոյ «Բիւրակն» թերթին:

1897-ին, հրաժարւելով թրքական հայատաւութիւնից, անցնում է Ամերիկա եւ մտնում Նէյլի համալսարանը, մասնագիտութիւն ընտրելով քիմիաբանութիւնը: Աւարտելուց յետոյ, 1900-ին անցնում է Հարվըրտ եւ մի տարի հետեւում է այնտեղի համալսարանի փիլիսոփայական դասընթացներին: Ամերիկայի մէջ գրել սկսում է «Կոչնակ»-ում, որի խմբագրութիւնն է վարում կարճ ժամանակով: Չը կարողանալով, սակայն, հանդուրժել մի քանի պատելիների ստեղծած մթնոլորտին՝ թողնում է պաշտօնը եւ 1901-ի վերջերը ձեռնարկում «Լոյս» գիտական եւ գրական հանդէսի հրատարակութեան:

Թիւրքիոյ Սահմանադրութիւնից յետոյ վերադառնում է երկիր եւ Միացեալ Ընկերութեան կողմից կարգւում է նախ դպրոցների ընդհ. քննիչ եւ ապա՝ տնօրէն Վանի վարժապետանոցին: 1915 թւի դոյամարտի ընթացքին իր հմտութիւնը ի սպաս է դնում Վանի Զինւորական մարմնին՝ պատրաստելով անծուխ վառօդ: Վասպուրականի նահանջից յետոյ, անցնում է նորից Ամերիկա եւ, բնակութիւն հաստատելով Բոստոնում, վարում է մի քանի տարի «Ազգ» օրաթերթի խմբագրութիւնը, բայց այս անգամ էլ չի կարողանում ընդհանուր լեզու գտնել ռամկապարների հետ եւ թողնում է շուտով թերթի խմբագրութիւնն ու տեղափոխւում Ֆրէզնօ (Քալիֆ.), որտեղ սկսում է հրատարակել Սիստամ պարբերաթերթը: Յետոյ հաստատւում է Բըրքլի եւ ամբողջ 12 տարի պաշտօնավարում Քալիֆօրնիայի Համալսարանի փորձնական հաւաքածական ճիւղի մէջ: Այս շրջանում վերստին սկսում է հրատարակել իր «Լոյս»-ը, այս անգամ նոր ուղղութեամբ եւ անդերէն լեզուով:

Իր կեանքի վերջին տարիներին նւիրած էր Հայաստանի նախա-